

LBRIS

We know
books

Massimiliano Kornmuller

ORACOLUL LUI ALEXANDRU CEL MARE

Metoda de divinație a magului Astrampsicus

*Cu Lapidarium nauticum, Oneirocriticon
este formula magică pentru a atrage dragostea
și reușită în afaceri a aceluiași Autor*

Editura Antet Revolution

CUPRINS

CAPITOLUL 1

Conceptul de divinație și în special de divinație cleromantică (cu ajutorul sorților)	5
---	---

CAPITOLUL 2

Viața și operele lui Astrampsicus	27
-----------------------------------	----

CAPITOLUL 3

<i>Cartea Sorților</i> de Astrampsicus respectiv Oracolul lui Alexandru cel Mare	37
---	----

<i>Glosar</i>	153
---------------	-----

<i>Bibliografie</i>	155
---------------------	-----

Conceptul de divinație și în special de divinație cleromantică (cu ajutorul sorților)

Locuri și rituri

Divinația are ca domeniu tot ceea ce spiritul uman nu poate cunoaște numai prin forțele sale, în primul rând viitorul - când ocolește o predicție rațională - și în al doilea rând prezentul și trecutul, în ceea ce este inaccesibil oricărei investigații obișnuite.

Divinația răspunde nevoii spirituale a omului de a dori să arunce o privire în adâncurile misterioase ale realității unde alte mijloace sunt neputincioase, pentru a-și planifica acțiunea.

Un studiu superficial al divinației arată că aceste științe „supranaturale” (de fapt, raționamentul divinatoriu se bazează pe un silogism care pleacă de la presupuneri ce nu pot fi dovedite științific) în antichitatea greco-romană au fost mai des aplicate la investigarea trecutului sau prezentului decât a viitorului pentru a cunoaște cauzele ascunse (sacrilegii, crime...) ale anumitor efecte (ciuma, foamete...) și abia ulterior a fost aplicată citirii viitorului. De pe vremea lui Cicero, divinația era definită în primul rând ca „pre-sentimentul și știința lucrurilor viitoare” (Cicero, Despre divinație - *De divinatione*, I, 1).

Tot Cicero, în aceeași lucrare, spune că sunt două feluri de divinație, una este încredințată tehnicii, cealaltă naturii, adoptând astfel împărțirea științei divinației după schema greacă care făcea distincție între *divinația artificială*, care a constat în divinația conjecturală a semnelor exterioare (tunetul, zborul păsărilor, ficatul, sorți și cărțile oraculare...), și *divinația naturală* sau intuitivă, unde o forță interioară mișcă sufletul celui care acționează ca un oracol și îl conduce la profeții atât în formă oraculară (pythia*, sibile*...) cât și *prin intermediul scrierilor*: de exemplu, sibila Dodona din Epir și-a scris versurile profetice pe frunzele stejarului sacru.

„Sortii” lui Astrampsicus (secolul al III-lea d.Hr.), aici tradusă pentru prima dată în română, aparține acestei prime categorii care, dacă vrem să fim pedanți, mai poate fi subdivizată, pe baza a ceea ce spune gramaticul* Servius (*Ad Aen.*, III, 246), în *divinație oblativă*, când semnele sunt oferite de ele însele (prodigii, fapte prodigioase care corespund acelei ramuri a Disciplinei Etrusce numită *ostentaria* în care fenomenele prodigioase au fost catalogate și interpretate prin cărțile speciale numite *ostentaria*), iar în *divinația impetrativă*, când semnele sunt obținute în urma unei cereri (în acest caz ornitomanția, hepatoscopie, brantomanție, ceraunoscopie, respectiv divinație prin zborul păsării, examinarea ficatului, examinarea tunetului sau fulgerului...).

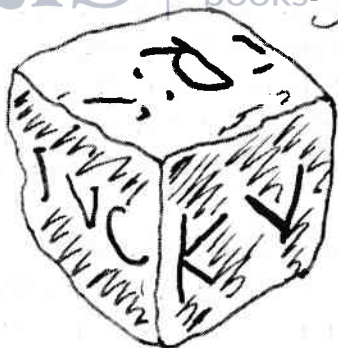
Unei anumite ramuri a *divinației impetrative* aparține *cleromanția* (cleros = soartă); divinație prin loturi, unde litere, cuvinte, fraze întregi sau chiar versuri în metrică sunt scrise pe materiale de diferite tipuri (lemn, metal, piatră...) și forme (zaruri, benzi...) și, prin intermediul unei

LIBRIS | We know books

mișcări mecanice de extracție, oferea răspunsul. Aceasta este o metodă străveche de divinație care își are originea în șamanismul propriu fiecărei perioade și loc: ne gândim la astragali (oasele cleromantice) amestecate în coiful lui Agamemnon pentru a scoate la iveală numele războinicului care trebuie să-l provoace pe Hector (Homer, *Iliada*, VII, 175 de ex.).

Astragali, oasele picioarelor animalelor sacrificate, caprelor sau oilor, care se află în apropierea călcâiului, aveau o formă practic cubică și erau folosite ca zaruri de joc. În baza suprafeței convexe și concave particulare, acestea nu necesitau semne de numerotare, ca la zarurile de joc, deoarece numerele 1, 3, 4, 6 erau atribuite în mod convențional fiecărei suprafețe concave particulare, în timp ce numerele 2 și 5 erau în mod convențional atribuite celor convexe, care corespundeau literelor individuale și influenței zeităților individuale. Numărul 6, de exemplu, era considerat numărul lui Venus!

Și în Delfi, loc sacru în care predomină divinația mantică sau naturală, exista o formă de divinație cleromantică: se pare că erau pietre cu litere cioplite (zaruri) care erau aruncate pe altar în caz de neclaritate a unui oracol amfibologic (adică a dat simultan un răspuns și opusul acestuia) să decidă care dintre cele două sensuri posibile ar putea avea răspunsul dat de oracol.

TARANTO, MUSEO ARCHEOLOGICO

Divinația cleromantică era în schimb caracteristică oracolului lui Hercule din Bura unde, potrivit lui Pausanias, un tabel pe peretele templului indica valoarea și semnificația numerelor astragalilor aruncați: „Coborând din Bura la mare se afla râul numit Buraico și o statuie a lui Hercule copil într-o peșteră: și aceasta se numește Buraico. Oracolele se fac pe un tabel, cu astragalii în așa fel încât cel care vrea să interogheze zeitatea, se roagă în fața statuii lui iar în rugăciune, luând astragalii care sunt în mare cantitate lângă statuie, aruncă patru pe masă: figurile marcate pe fiecare față a astragalului au explicația în inscripțiile de pe tabel” (Pausania I, 18,5).

Adesea cleromanția nu folosea zarurile, ci sorții scriși pe fâșii subțiri de lemn (sau pe diptice, tăblițe de lemn sau fildeș, articulate, legate între ele, acoperite pe partea interioară cu ceară, pe care răspunsul a fost scris cu un stilus).

Baghetele de lemn par să fi fost cea mai primitivă formă a acestui tip de divinație. Au fost folosite de germani și

celți, după cum ne spune Tacitus (*Germania*, X, 1-3), și se pare de către sciți, după cum ne mărturisește Herodot (IV, 67). Din acestea din urmă reiese că diferența dintre celți, germani și sciți era că primele două popoare făceau pe loc baghete, în timp ce sciții le păstrau de fiecare dată. Acesta nu este locul pentru a vorbi despre *pietrele oraculare* ale acestor popoare, runele, înscrise pe piatră sau pe bucăți de lemn, al căror noroc a sfidat secolele atât de mult încât sunt folosite și astăzi [...] cu toate acestea, materialele pe care sorții au fost scriși odată cu trecerea timpului s-au schimbat și au trecut de la folosirea pietrelor și a bucăților de lemn la tije de bronz sau diptice pe care erau scrise profețiile.

Cleromanția prin sorți, fâșii de lemn ori metal gravate cu diverse semne pe diferite părți, *este o caracteristică principală a divinației italice*. Sorții, prezenți la toate popoarele antice care au locuit în peninsula și care, după cum vom vedea în ilustrațiile următoare, au adoptat și ei pietre oracol precum cele găsite la Arezzo (în caractere și limba etruscă), la Fiesole (în caractere și limba latină), la Sepino și la Histonium (în caractere latine, dar în limba oscă), ori derivațiile lor artificiale sub formă de monede solide sau cu o gaură în centru (în acest caz pentru a le lega și a le arunca pentru consultare) - puteau fi din bronz (Cuma) sau plumb (Arezzo și Punta della Vipera, în Santa Marinella, limba etruscă, și Torino di Sangro, limba oscă). Se pare chiar că pietrele divinatorii de acest tip au fost amestecate pe tripodul* din Delphi chiar înainte ca Pythia să pronunțe oracolul sub inspirația lui Apollo.

Italia antică era deja împânzită, de la nord la sud, de sanctuare cu divinități oraculare care vorbeau prin *sorti*. Începând de la nord avem celebrul oracol din Geryon, lângă

Padova, locuit de veneti și consultat cu satisfacție chiar și de Tiberius în drum spre Iliria: „[...] ceva mai târziu, îndreptându-se spre Iliria, s-a dus să consulte lângă Padova oracolul din Geryon și sorți i-au spus să arunce niște zaruri de aur în fântâna din Aponus, pentru a avea un răspuns la întrebările lui; zarurile pe care le-a aruncat arătau cel mai mare număr și chiar și astăzi se pot vedea sub apă” (Suetonius, *Viața Cezarilor*, vol. III, XIV, 3). Au mai rămas sorții din Barbarano (lângă Padova).

LE SORTI DI BARBARANO (PD)

INBE&ET. IS. EI. SIFECERIT
CAYDEBIT SEMPER

NON. SUM. MENDACIS. QVAS
DIXTI. CONSULIS. STVLTE.

FIRENZE, SOPRINTENDENZA
ARCHEOLOGICA PER LA TOSCANA

Aceștia sunt cei 17 *sorti* de bronz, al căror text este următorul:

- 1) Credeți: puteți curba ușor ceea ce a devenit curbat
- 2) Tu crezi ceea ce spun ei, dar nu e așa, nu fi prost
- 3) Ai grijă, dacă ești atent, lucrurile certe nu vor deveni incerte
- 4) Situațiile nu devin false pentru că cei care judecă se înșală
- 5) Este un cal frumos, dar tu nu poți să-l călărești
- 6) Este un mod propice [...] cu oarecare violență [...] de

- 7) *Ce este înfricoșător, sperie pe toată lumea dar este mai bine să-l poți urmări*
- 8) *Sunt mulți bărbați, nu fi credul*
- 9) *Un dușman incert nu devine cert, dacă nu ți-e frică de el*
- 10) *„Eu poruncesc și slujesc”: dacă așa ai făcut, te vei bucura mereu*
- 11) *Ceea ce este cerut vi se va da cu ușurință și fără dificultate: te vei bucura mereu*
- 12) *Cele pe care le-ai spus nu sunt minciuni: te consulți degeaba*
- 13) *Acum încerci să afli de la mine, acum mă consulți?*
- 14) *Am ajutat mult acolo unde deja am ajutat, dar nu dăruiesc nimic*
- 15) *După ce au căzut asupra lor, acum mă consultați?*
- 16) *De ceea ce vrei să scapi, nu vrei să recunoști că este dat în beneficiul tău*
- 17) *Tu care ceri o părere după ce a trecut timpul: nu este ceea ce ceri*

(CIL,1,2173-2189)

Coborând spre Emilia găsim deja menționați sorții din Fornovo lângă Parma celtică, ale căror imagini și text oracular sunt următoarele:

COLE SORTI DI FORNOVO (PR) II sec. d. C.

PRIVILEGIUM

NON VIL - ON FUGIA

NON VIL - ON FUGIA

PARMA
MUSEO ARCHEOLOGICO

- 1) Acum consultați? Stai în pace și bucură-te de viață!
- 2) Dă-i demnitate vieții: vei ține moartea departe de tine
- 3) Moartea nu poate fi întâlnită înainte de timpul stabilit
- 4) O sănătate excelentă începe cu boli grave

(CIL, XI, 1129-1132)

În Arezzo au existat două oracole care răspundeau prin loturi: Aulus Gellius ne povestește despre asta în *Noctes Atticae* (Aulus Gellius, III, 3, 7-8): în acest caz, loturile constau din discuri de plumb cu litere în relief, așa cum se arată în imaginea următoare.